

Asia: VN/6164/2023

Arviomuistio sähköpotkulautailun ja mikroliikkumisen ratkaisu- ja sääntelyvaihtoehdoista

Lausunnoissa pyydetään ottamaan kantaa seuraaviin kysymyksiin:

1. Pidättekö arviomuistiossa esitettyä kuvausta mikroliikkumisen nykytilasta oikeasuuntaisena ja riittävän kattavana? Olisiko nykytilan kuvausta syytä täydentää jollain tavalla?

Arviomuistiossa kuvataan nykytila hyvin. Mikroliikkumispalvelut ovat toimiva lisä nykyisille liikkumispalveluille, mutta niiden aiheuttamat haasteet tulee ratkaista; jos mikroliikkumisen tilankäyttöön ei kiinnitetä riittävästi huomiota, aiheuttaa se vakaavaa haittaa esteettömyydelle ja lisää liikenneympäristön turvattomuutta. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry (jatkossa VALLI ry) katsoo, että on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota mikroliikkumisen aiheuttamiin esteettömyyshaasteisiin muiden tienkäyttäjien osalta.

Mikroliikenteen aiheuttamiin esteettömyyshaasteiden ehkäisyä koskevaa valvontaa tulisi tehostaa. Nykyisellään esimerkiksi yhteiskäyttövälineiden käyttö ja pysäköinnin valvonta nojaa liikaa laitteiden toimittajien järjestelmiin ja tosiasiaa laitteita pysäköidään väärin ja pysäköityjä laitteita siirtyy tai siirretään siten, että ne aiheuttavat esteellisyttä muille tielläliikkujille.

2. Mitä arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista pidätte kannatettavimpana ja toteuttamiskelpoisimpana? Minkä vuoksi?

Kohta 6.5 Helpotetaan virheellisesti pysäköityjen kevyiden sähköajoneuvojen ja jalankulkua avustavien tai korvaavien liikkumisvälineiden siirtämistä. Väärinpysäköityjen laitteiden siirto varastoon, josta laitteen omistajan tulee se siirto- ja varastointikustannuksia vastaan lunastaa tietyn ajan kuluessa. VALLI ry katsoo, että väärinpysäköityjen laitteiden välitön siirtäminen pois esteellisyyttä aiheuttavasta sijainnista on kaikkien tielläliikkujien etu. Siirrosta aiheutuvien kustannusten säilyttäminen laitteen omistajan tai hallinnoivan tahon maksettavaksi toimisi myös laitteiden omistajille kannustimena ratkaista pysäköinnin esteellisyyshaasteita.

Tässä yhteydessä on myös lisättävä kuntien toimivaltaa sekä laitteiden pysäköinnin valvonnassa että niiden alueiden määrittelyssä, joilla laitteita on luvallista käyttää ja pysäköidä (esimerkiksi mahdollisuus luoda täysin mikroliikennevälineiltä suljettuja alueita).

Kohta 6.7. Lisätään koulutusta ja tietoisuutta mikroliikennettä koskevista liikennesäännöistä. Monille laitteiden käyttäjille on laitteita koskevat liikennesäädökset hyvin hataralla tietopohjalla. VALLI ry katsoo, että koulutuksen ja tiedotuksen lisääminen on ensiarvoisen tärkeää. Yhteiskäyttölaitteiden omistajat ja hallinnoijat tulee velvoittaa järjestämään tiedotusta ja koulutusta laitteita koskevista liikennesäädöksistä, ja niiden tulee myös valvoa asiakkaidensa tietoisuutta säädöksistä. Tämä olisi toteutettavissa esim. pistokoe -tyyppisillä kysymyksillä laitetta käyttöönotettaessa (esim. laitteen käyttöönottosovelluksessa tai laitteeseen itseensä liitettyssä näytössä esitetty kysymys tai ohje, joka tulee kuitata luetuksi).

3. Puuttuuko arviomuistiossa käsitellyistä ratkaisuvaihtoehdoista jokin olennaiseksi katsomanne ratkaisuvaihtoehto? Millainen tämä ratkaisuvaihtoehto olisi?

Kypärän käyttöön mikroliikennevälineitä käytettäessä tulisi kiinnittää huomiota. Sekä kuljettaja että mahdollinen matkustaja tulisi velvoittaa käyttämään kypärää. Yhteiskäyttölaitteita tarjoavat tahot tulisi myös velvoittaa tarjoamaan mahdollisuutta kypärän lainaamiseen tarvittaessa laitteen mukana. Kaupallisessa käytössä olevien laitteiden osalta olisi hyvä harkita liikennevakuutuksen käyttöönottoa.

4. Mikä on näkemyksenne luvussa 7 esitetystä liikenne- ja viestintäministeriön arviosta? Tulisiko arviota täydentää joillain tavalla?

Ministeriön arvio on oikean suuntainen ja suurimmalta osaltaan kannatettava. Kuntien toimivaltuuksien huomioiminen tulisi kuitenkin mielestämme nostaa myös tässä kohdassa esille.

5. Mitä muuta haluaisitte lausua arviomuistiosta ja sen sisällöstä?

VALLI ry haluaa korostaa, että kaikenlaiset mikroliikennevälineet ovat hyvä lisä liikkumiseen varsinkin taa-jama-alueilla. Niiden käytön sääntelyyn tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi on lainsäädännön tasolla erotettava erityisryhmien käyttämät apuvälineet ja/tai apuvälineluonteiset laitteet ja muut mikroliikennevälineet toisistaan. On huomioitava, että yleisesti mikroliikennevälineenä pidetty laite saattaa jollekin erityisryhmän edustajalle toimia apuvälineluonteisena välineenä, joka mahdollistaa itsenäisemmän toimintakyvyn kuin mikä olisi mahdollista ilman kyseistä välinettä. Tällaiset apuvälineet tai apuvälineluonteiset laitteet tulee huomioida erillisinä varsinaista mikroliikennevälineitä koskevasta säätelystä. Asian voisi huomioida esimerkiksi mikroliikennevälineeseen saatavilla olevalla vammaisen henkilön pysäköintilupaa vastaavalla merkillä.

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry on vuonna 1953 perustettu valtakunnallinen vanhustyön kehittäjä ja edunvalvoja, jolla on tänä päivänä 61 jäsenyhteisöä ympäri Suomea. VALLI ry työskentelee aktiivisesti yhdessä jäsenyhteisöjensä ja asiantuntijoidensa kanssa paremman

vanhuuden puolesta. VALLI ry:n toiminnan avulla tuetaan ikäihmisten osallisuutta, kehitetään iäkkäiden teknologiavalmiuksia, kannustetaan sukupolvien välistä yhteistyötä ja nuorten hakeutumista alalle. Vaikuttamistoiminnan ja kehittämistoiminnan lisäksi VALLI:ssa on toimintoina Ikäteknologiakeskus, Etsivän vanhustyön verkostokeskus sekä Vanhustyön Trainee-ohjelma nuorille.

Dufva Virpi
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry